

Croatian Civil Aviation Agency

Važne upute za imatelje dozvola pilota

LIC-GM-002

Broj izmjene: 8, Datum izmjene: 10.09.2025.

Sadržaj

1.	PRIMJENA UREDBE KOMISIJE (EU) 1178/2011	2
2.	ZAMJENA JAR FCL DOZVOLA U PART-FCL DOZVOLE	2
3.	ZAHTJEV I STJECANJE DOZVOLA, OVLAŠTENJA I CERTIFIKATA	3
4.	OBVEZE IMATELJA DOZVOLA PILOTA I POSTUPCI PRODUŽENJA/ OBNAVLJANJA DOZVOLA/ OVLAŠTENJA/ CERTIFIKATA	3
5.	RAZDOBLJE VALJANOSTI OVLAŠTENJA	5
6.	TEORIJSKI ISPITI	5
7.	OGRANIČENJE, SUSPENZIJA I UKIDANJE DOZVOLE, OVLAŠTENJA I CERTIFIKATA	5
8.	ISPITIVAČI PILOTA	6
9.	UPITI	6

1. Primjena Uredbe Komisije (EU) 1178/2011

Dana 01. srpnja 2013. u Republici Hrvatskoj je započela primjena Uredbe Komisije (EU) 1178/2011¹ - tzv. *Aircrew regulation*. Sukladno tome, svi zahtjevi koje Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo (dalje: Agencija) zaprimi, a koji se tiču dozvola pilota i organizacija za osposobljavanje pilota moraju udovoljavati primjenjivim zahtjevima Uredbe Komisije (EU) 1178/2011.

U svrhu stjecanja, produženja, obnavljanja dozvola, ovlaštenja i certifikata pilota priznaju se osposobljavanja koja su provedena od strane odobrenih organizacija za osposobljavanje pilota (u daljnjem tekstu: ATO) certificiranih od država članica Europskog Gospodarskog Pojasa (Europska Unija + Island, Norveška, Lihtenštajn i Švicarske) te provjera obavljenih s ispitivačima certificiranih od država članica Europskog Gospodarskog Pojasa i Švicarske.

Svi imatelji dozvole pilota dužni su upoznati se s odredbama Uredbe Komisije (EU) 1178/2011 i uvjetima potrebnim za stjecanje, produžavanje, obnavljanje njegove dozvole / ovlaštenja / certifikata.

Imatelj dozvole pilota odgovoran je za svoju dozvolu pilota.

Instruktori za osposobljavanje pilota dužni su se upoznati s privilegijama certifikata instruktora i provoditi osposobljavanje samo u skladu s privilegijama koje posjeduju, uzimajući u obzir promjene u odnosu na JAR-FCL propis.

Ostvarivanje privilegija dozvola

Ostvarivanje privilegija koje daje dozvola ovisi o valjanosti ovlaštenja koja su upisana u dozvolu, ako je primjenjivo, i važenjem certifikata o zdravstvenoj sposobnosti.

Obaveza nošenja i predočanja dokumenata

- (a) Pilot uvijek mora nositi sa sobom važeću dozvolu i važeći certifikat o zdravstvenoj sposobnosti kad ostvaruje privilegije iz dozvole.
- (b) Pilot mora uz dozvolu uvijek nositi dokument koji sadrži njegovu/njezinu fotografiju, a u svrhu identifikacije.
- (c) Pilot ili učenik pilot, mora bez odlaganja dati na uvid njegove/njezine zapise o naletu u svrhu inspekcije po zahtjevu ovlaštene osobe nadležnog tijela.
- (d) Učenik pilot mora nositi na svim samostalnim letovima dokaz o autorizaciji.

Zapisi o naletu

Pilot mora imati pouzdane zapise o detaljima svih obavljenih letova u obliku i način kako je uspostavilo nadležno tijelo.

Ograničenje privilegija imateljima dozvola koji su stari 60 godina ili više u komercijalnom zračnom prijevozu

- (a) 60 - 64 godina. Avioni i helikopteri. Imatelj dozvole pilota koji je navršio 60 godina, ne smije letjeti kao pilot zrakoplova u komercijalnom zračnom prijevozu osim kao član višečlane posade. Odstupajući od navedenog, on ima pravo letjeti kao pilot zrakoplova koji obavlja operacije hitnog medicinskog prijevoza jednopilotnim helikopterima za hitnu medicinsku pomoć u skladu s Uredbom (EU) br. 965/2012, pod uvjetom da ispunjava primjenjive zahtjeve utvrđene u tu svrhu u toj uredbi i Prilogu IV. (dio MED) Uredbe (EU) 1178/2011.
- (b) 65 godina. Osim u slučaju imatelja dozvole balona ili jedrilice, imatelj dozvole pilota koji je navršio 65 godina ne smije letjeti kao pilot zrakoplova u komercijalnom zračnom prijevozu.
- (c) 70 godina. Imatelj dozvole pilota balona ili jedrilice koji je navršio 70 godina ne smije letjeti kao pilot balona ili jedrilice u komercijalnom zračnom prijevozu.

¹ Uredba Komisije (EU) br. 1178/2011 od 3. studenoga 2011. o utvrđivanju tehničkih zahtjeva i administrativnih postupaka vezano za članove posade zrakoplova u civilnom zrakoplovstvu u skladu s Uredbom (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća

2. Zahtjev i stjecanje dozvola, ovlaštenja i certifikata

Zahtjev i stjecanje dozvola, ovlaštenja i certifikata

- (a) Zahtjev za stjecanje, produžavanje ili obnavljanje dozvola pilota, pripadajućih ovlaštenja i certifikata podnosi se Agenciji. Zahtjev mora sadržavati dokaze temeljem kojih podnositelj zahtjeva ispunjava sve uvjete za stjecanje, produžavanje ili obnavljanje dozvole ili certifikata kao i pripadajućih ovlaštenja ili upisa
- (b) Bilo koje ograničenje ili proširenje privilegija koje daje dozvola, ovlaštenje ili certifikat mora biti upisano u dozvolu ili certifikat koje je izdalo nadležno tijelo.
- (c) Osoba ne smije posjedovati više od jedne dozvole po kategoriji zrakoplova koja je izdana u skladu s Part FCL.

VAŽNO! Svi obrasci i liste provjera usklađeni su s Uredbom Komisije (EU) 1178/2011 te su obavezni za korištenje. Obrasci su objavljeni na web stranicama Agencije.

Ovim putem se upozoravaju stranke da su uz zahtjev dužne dostaviti svu potrebnu dokumentaciju, uključujući i preslike svih potrebnih dokumenata.

3. Obveze imatelja dozvola pilota i postupci produženja/ obnavljanja dozvola/ ovlaštenja/ certifikata

Imatelj dozvole pilota dužan je upoznati se s Uredbom Komisije (EU) 1178/2011 i poznavati potrebne uvjete za stjecanje, produžavanje, obnavljanje dozvole, ovlaštenja ili certifikata. Imatelj dozvole pilota odgovoran je za svoju dozvolu pilota.

VAŽNO! Imatelj dozvole pilota aviona **ne smije** ni u kojem slučaju upravljati zrakoplovom ukoliko u trenutku leta nema sa sobom valjanu dozvolu pilota ili u slučaju kada ne posjeduje upisano valjano ovlaštenje ili certifikat u svojoj Part-FCL dozvoli pilota. Ukoliko je kandidat obavio provjeru u razdoblju valjanosti ovlaštenja, a u međuvremenu mu je isteklo ovlaštenje za koje je provjera obavljena, sve do trenutka ishoda upisa produljenja ovlaštenja ili certifikata u dozvoli od strane Agencije, to ovlaštenje se neće smatrati valjanim. U navedenom slučaju imatelj dozvole ne smije ni pod kojim uvjetima upravljati zrakoplovom prije nego što ishodi upis produljenja ovlaštenja u dozvolu pilota.

Imatelju zahtjeva koji udovolji zahtjevima za produljenje u razdoblju valjanosti ovlaštenja ili certifikata, a koji dostavi dokumentaciju nakon isteka datuma valjanosti, prihvatit će se zahtjev za produljenje, te će mu se u dozvoli pilota produljiti valjanost. Npr.: ukoliko kandidat za produljenje SEP(A) udovolji zahtjevima za 12 sati naleta u posljednjih godinu dana valjanosti ovlaštenja, te naleti 1 sat s instruktorom, a što je potrebno za produljenje SEP(A) ovlaštenja, ili ukoliko obavi provjeru stručnosti za produljenje ovlaštenja za tip prije isteka datuma ovlaštenja, isto će mu se prihvatiti u svrhu produljenja ovlaštenja, makar je dokumentaciju dostavio nakon isteka valjanosti ovlaštenja.

Važna napomena: Imatelj dozvole ne smije ni u kojem slučaju upravljati zrakoplovom ukoliko nema valjano ovlaštenje upisano u dozvolu, makar je udovoljio svim zahtjevima za produljenje ovlaštenja.

Ukoliko je ovlaštenje isteklo potrebno je obaviti osposobljavanje za osvježanje znanja u ATO-u odnosno *Refresher training u ATO-u*. Provjera s ispitivačem se može obaviti samo nakon obavljenog osposobljavanja, nikako prije osposobljavanja.

Nadalje, razdoblje valjanosti ovlaštenja je 12 mjeseci (*osim za ovlaštenje za klasu - SEP gdje je valjanost 24 mjeseci*). U svrhu produženja većine ovlaštenja (kako je već određeno propisom), imatelj dozvole dužan je, između ostalih potrebnih uvjeta, provesti relevantnu provjeru s ispitivačem u razdoblju od 90 dana do datuma isteka valjanosti ovlaštenja.

VAŽNO! Ukoliko imatelj dozvole obavi provjeru u roku prije 90 dana od isteka valjanosti ovlaštenja u svrhu produljenja, razdoblje valjanosti ovlaštenja će se „skratiti“, odnosno iznositi će točno 12 mjeseci (osim u slučaju ovlaštenja za SEP, kada će iznositi 24 mjeseca) od **datuma provođenja provjere** za produljenje ovlaštenja.

Praktični ispit (*skill test*), provjera stručnosti (*proficiency check*) ili procjena stručnosti (*assessment of competence*)

Prijava za polaganje praktičnog ispita za stjecanje dozvola pilota podnosi se Agenciji najmanje 10 dana prije polaganja praktičnog ispita. Prijava se podnosi na obrascu LIC-FRM-226, sa svom dokumentacijom navedenoj u prilogu prijave. Nakon provjere dokumentacije Agencija će Rješenjem imenovati ispitivača za provjeru praktične osposobljenosti.

Kandidati / imatelji dozvola pilota obvezni su voditi računa da provjeru obave s prikladnim ispitivačem.

Popis ispitivača koje je certificirala Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo dostupan je na web stranicama Agencije.

Kada provjere praktične osposobljenosti (*skill test*), provjere stručnosti (*proficiency check*) ili procjene stručnosti (*assessment of competence*) pilota obavljaju inozemni ispitivači (ispitivači koji nisu certificirani od Agencije), Agencija je slijedom navedenoga dužna utvrditi da li ti ispitivači udovoljavaju propisanim zahtjevima za obavljanje poslova ispitivača.

Slijedom navedenoga, kod predaje zahtjeva za stjecanje, produženje ili obnavljanje valjanosti dozvole ili ovlaštenja, podnositelji zahtjeva dužni su uz zahtjev Agenciji dostaviti preslike certifikata, dozvola i svjedodžbi ispitivača koji je obavio provjeru i to:

- Presliku valjanoga certifikata ispitivača,
- Presliku valjane pilotske dozvole (sa valjanim ovlaštenjem za tip ili klasu zrakoplova za koji je obavljena provjera),
- Presliku valjane svjedodžbe o zdravstvenoj sposobnosti (ukoliko je primjenjivo).

Ukoliko podnositelj zahtjeva za stjecanje, produženje ili obnavljanje valjanosti dozvole ili ovlaštenja ne dostavi tražene dokumente, Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo će temeljem članka 51. stavka 2 Zakona o općem upravnom postupku provesti ispitni postupak, odnosno od nadležnih zrakoplovnih vlasti zatražiti potvrdu valjanosti certifikata, dozvola i svjedodžbi ispitivača. Napominjemo kako provođenje ispitnog postupka uobičajeno traje i nekoliko tjedana, u ovisnosti o reakciji inozemnih zrakoplovnih vlasti, pa Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo sugerira podnositeljima zahtjeva da sami pribave zatražene dokumente.

Napominje se kako ispitivači koji obavljaju ispite praktične osposobljenosti, provjere stručnosti i procjene stručnosti **ne smiju obavljati nikakav upis u dozvole pilota**, već sve upise obavlja isključivo Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo.

4. Razdoblje valjanosti ovlaštenja

Sukladno odredbi Uredbe Komisije (EU) 1178/2011, sva ovlaštenja unose se u dozvolu na način da se razdoblje valjanosti upisuje do kraja relevantnog mjeseca (na primjer, ako imatelj dozvole ima upisano ovlaštenje za tip A320 s razdobljem valjanosti do 15.08.2013., u svrhu produženja ovlaštenja imatelj dozvole je obavio provjeru stručnosti (*proficiency check*) 30.07.2013., u dozvoli će se izvršiti upis ovlaštenja s razdobljem valjanosti do 31.08.2013. (do kraja relevantnog mjeseca).

5. Teorijski ispiti

Teorijski ispiti za stjecanje dozvola pilota (ATPL; CPL; IR; MPL) provode se u skladu s Uredbom Komisije (EU) 1178/2011, te se koriste pitanja zadnje verzije europske banke pitanja - *European Central Question Bank* (ECQB), a sukladno objavljenim ispitnim rokovima.

Teorijski ispiti za stjecanje dozvola pilota (PPL) provode se u skladu s Uredbom Komisije (EU) 1178/2011, te s koristi nacionalna banka pitanja sukladno propisanom silabusu za teorijsko osposobljavanje a sukladno objavljenim ispitnim rokovima.

VAŽNO! Za kandidate za koje se dokaže da su varali na ispitu Agencija će zabraniti polaganje ispita u razdoblju od najmanje 12 mjeseci od datuma kada ih se ulovilo u varanju te o tome obavijestiti druge zemlje članice Europskog gospodarskog pojasa.

VAŽNO! U svrhu prijave kandidata i/ili imatelja dozvole pilota za polaganje teorijskih ispita, organizacija za osposobljavanje mora izdati preporuku. Organizacija za osposobljavanje mora izdati i predati preporuku kandidatu i/ili imatelju dozvole pilota s datumom kada je završeno osposobljavanje (što uključuje i datum polaganja završnog ispita u organizaciji za osposobljavanje).

Preporuka vrijedi 12 mjeseci, te je kandidat i/ili imatelj dozvole pilota dužan u razdoblju od 12 mjeseci od izdavanja preporuke pristupiti polaganju ispita.

Detaljne upute za kandidate i/ili imatelje dozvola pilota i organizacije za osposobljavanje vezane uz teorijske ispite možete pronaći u Uputi za kandidate za polaganje teorijskog dijela ispita za stjecanje dozvole pilota aviona i helikoptera i ovlaštenja za instrumentalno letenje (LIC-GM-007), a koju možete pronaći na web stranicama Agencije.

6. Ograničenje, suspenzija i ukidanje dozvole, ovlaštenja i certifikata

- (a) Nadležno tijelo će ograničiti, suspendirati ili ukinuti kako je primjenjivo dozvolu pilota i pripadajuća ovlaštenja ili certifikate u sljedećim okolnostima:
 - (1) dozvole pilota, ovlaštenja ili certifikata stečena kroz krivotvorene podnesene dokumentacijske dokaze;
 - (2) krivotvorenje zapisa knjižice letenja i dozvole ili certifikata;
 - (3) imatelj dozvole više ne udovoljava uvjetima Dijela-FCL;
 - (4) koristi privilegije dozvole, ovlaštenja ili certifikata pod utjecajem alkohola ili droga;
 - (5) neusklađenost s primjenjivim operativnim zahtjevima;
 - (6) postoje dokazi o zloupotrebi i nelegalnoj upotrebi certifikata; ili
 - (7) neprihvatljiva izvedba u bilo kojoj fazi dužnosti i odgovornosti ispitivača.
- (b) Nadležno tijelo također može ograničiti, suspendirati ili ukinuti dozvolu, ovlaštenje ili certifikat na temelju pisanog zahtjeva imatelja dozvole ili certifikata.
- (c) Svi ispiti praktične osposobljenosti, provjere stručnosti i procjene stručnosti provedene tijekom suspenzije ili nakon ukidanja certifikata ispitivača neće biti valjane.

7. Ispitivači pilota

Obveze ispitivača u vezi sa najavom obavljanja provjera

Ispitivač ima obavezu prijavljivanja svaku provjeru praktične osposobljenosti / provjere stručnosti/ procjene stručnosti Agenciji.

Certificirani ispitivači dužni su na e-mail adresu examiners@ccaa.hr obavijestiti Agenciju o planiranoj provjeri praktične osposobljenosti (ne kasnije od 5 dana) ili provjeri stručnosti ili procjeni stručnosti ne kasnije od 72 sata (3 dana) prije planiranog termina obavljanja provjere sa kandidatom. Obavijest mora sadržavati podatke o:

- a) Vrsti provjere za dozvolu, ovlaštenje ili certifikat (provjera praktične osposobljenosti ili provjera stručnosti ili procjene stručnosti)
- b) Kandidatu (ime i prezime, datum rođenja)
- c) Datumu planirane provjere (d/m/g)
- d) Zrakoplovu / simulatoru (tip, registracija)
- e) Lokaciji / aerodromu i predviđenom vremenu polijetanja

Ukoliko bi nastupile promjene u odnosu na prijavljene podatke, a uslijed lošeg vremena ili drugih okolnosti, ispitivači su obvezni o tome bez odgode obavijestiti Agenciju, te dostaviti podatke o promijenjenom vremenu i lokaciji odražavanja nove provjere.

Operatori certificirani od strane Agencije iste podatke moraju dostavljati u obliku plana provjera i ispitivača, najkasnije do kraja mjeseca za sljedeći mjesec.

Nakon završene provjere ispitivač ima obavezu u najkraćem mogućem roku listu provjere dostaviti u HACZ na način kako je ispitivaču najjednostavnije (osobno, e-mail, poštom ili fax-om).

8. Upiti

Sva dodatna pitanja vezana uz Uredbu Komisije (EU) 1178/2011, a koja se odnose na dozvole pilota zrakoplova možete poslati na e-mail:

- jurica.filipcic@ccaa.hr
- marica.bozic@ccaa.hr
- mladen.mikulec@ccaa.hr
- ivana.jolicpeskir@ccaa.hr